

İlerici Armonisi ile Düzenlenmiş Gitar Eserlerinin Lisans Eğitiminde Kullanılabilirliği

The Usability of Guitar Pieces Arranged with the İlerici Harmony in Undergraduate Education

 Burak Gündoğdu^a Gülnihal Gül^b

^a Yüksek Lisans Öğrencisi, Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Müzik Eğitimi Bilim Dalı, Bursa/Türkiye, burakgundogdu8888@gmail.com | <https://ror.org/03tg3eb07>

^b Doç. Dr., Bursa Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, GSE Bölümü Müzik Eğitimi ABD, Bursa/Türkiye, gulnihalgul@uludag.edu.tr | <https://ror.org/03tg3eb07>

Öz Mesleki müzik eğitimi kapsamında gerçekleştirilen gitar eğitimi repertuarında Türk ve dünya bestecilerinin eserleri ve düzenlemelerine sıklıkla yer verilmektedir. Bu kapsamda araştırmada Kemal İlerici'nin dörtlü armoni sistemi ile düzenlenmiş "Odam Kireçtir" eserinin lisans düzeyi gitar eğitiminde kullanılabilirliği açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırma nitel çerçevede doküman incelemesi modelinde gerçekleştirilmiştir. Verilerin çözümlenmesinde ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Eserin teknik kümeleri "bünyesinde belirli bir teknik yoğunluk ya da güçlük" barındırma özelliği dikkate alınarak belirlenmiştir. Araştırma kapsamında "Odam Kireçtir" eserinin armonik analizi yapılmış; müzik eğitimi ana bilim dalı bireysel çalgı eğitimi (gitar) ders planı amaç ve kazanımlarının kapsayıcılığı değerlendirilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular doğrultusunda teknik analizi yapılan eserin tam bare, arrastre, p parmağı ile arpej, i m a parmakları ile susturma gibi gitara özgü teknikleri içerdiği; dört'lü armoni ile düzenlendiği belirlenmiştir. Bu yönleri ile söz konusu eserin lisans gitar eğitimi amaç ve kazanımlarını kapsadığı; teknik gelişim açısından gitar eğitim sürecinde önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir.

Ahahtar kelimeler: çalgı eğitimi, gitar eğitimi, Kemal İlerici, dörtlü armoni

Abstract In this research, the aim is to examine the usability of Kemal İlerici's "Odam Kireçtir" arranged using the quartal harmony system, in undergraduate guitar education. This research employs qualitative methods. The clusters of the work were identified based on their complexity or difficulty. Within the scope of the research, a harmonic analysis of 'Odam Kireçtir' was conducted, and its alignment with the objectives and learning outcomes of the individual instrument training (guitar) course in the Music Education Department was evaluated. As a result of the research, it was determined that the piece, which was technically analyzed, contains guitar techniques such as full barre, arrastre, arpeggios with the p finger, muting with the i, m, a fingers, and is arranged using quartal harmony. In this respect, it is considered that the piece aligns with the aims and objectives of undergraduate guitar education and can be utilized in the guitar education process.

Keywords: instrument training, guitar education, Kemal İlerici, quartal harmony

1. Giriş

Bireyin kendisini tanımasına, çevresini anlayıp algılamasına ve içerisinde bulunduğu topluma aktif bir şekilde katkıda bulunmasına olanak sağlayan eğitim, birey ve toplum arasındaki etkileşimi güçlendiren temel bir araçtır. Bilim, teknik ve sanat boyutlarını içeren eğitim süreci (Tanrıverdi, 1996) bireyin yaratıcı, analitik ve disiplinler arası düşünme yeteneğini geliştirerek topluma uyum sağlamasına katkıda bulunur (Akyürek, 2020; Yungul ve Can, 2018). Bu sürecin bir parçası olan sanat eğitimi ise bireyin kültürel ve estetik gelişimine yön veren ve toplumların sanatsal ilerlemesine katkı sağlayan önemli bir boyut olarak değerlendirilebilir.

Sanat eğitiminin bir dalı olan müzik eğitimi, bireye müzikal davranışlar kazandırmayı, bu davranışları değiştirmeyi ve geliştirmeyi amaçlayan bir süreçtir (Avcı ve Gül, 2023; Tokatlı ve Mustul, 2021; Varış ve Hekim, 2017). Bu süreç bireyin toplumsallaşmasını desteklemekte ve müzik yoluyla etkili iletişim kurmasına olanak sağlamaktadır. Genel, mesleki ve özengen olmak üzere üç ana kategoriye ayrılan müzik eğitimi; ses eğitimi, müziksel işitme eğitimi, yaratıcılık eğitimi ve çalgı eğitimi gibi unsurları içermektedir (Bilen, 1995; Ceviz ve Albuz, 2020; Çuhadar, 2016; Özalp vd., 2024; Özmenteş, 2005; Tokatlı ve Mustul, 2021). Bu unsurlardan biri olan çalgı eğitimi ile bireyin çalgısı aracılığıyla müzikal davranışlar kazanması hedeflenmektedir. Bu hedef doğrultusunda mesleki müzik eğitimi kapsamında keman, piyano, flüt, viyolonsel ve gitar vb. çalgıların eğitimi gerçekleştirilmektedir. Bu çalgılar arasında gitar çok sesliliğe uygun yapısı, kolay taşınabilir olması, kolay temin edilebilmesi ve benzeri sebeplerle genel, özengen ve mesleki çalgı eğitiminde sıklıkla tercih edilmektedir (Ceviz, 2021:118). Mesleki müzik eğitimi kapsamında çalgı eğitimi müzik öğretmenliği lisans programlarının yanı sıra konservatuvarlarda yürütülen icraya dayalı çalgı eğitimini ve güzel sanatlar fakülteleri ile müzikoloji programlarında gerçekleştirilen kuramsal-temel çalgı eğitimini de kapsayan geniş bir yapıya sahiptir. Konservatuvar bağlamında gitar eğitimi genellikle öğrencinin teknik ve sanatsal yetkinliğini artırmayı, yaratıcı ve yorumlayıcı becerilerini geliştirmeyi ve profesyonel icraya yönelik bir müzisyenlik kimliği kazandırmayı hedeflerken , müzikoloji ve benzeri programlarda çalgı eğitiminin daha çok çalgıya ilişkin temel bilgi ve icra becerilerinin edinilmesinin amaçlandığı görülmektedir . Bununla birlikte bu araştırmada Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı lisans programında yürütülen gitar dersinin amaç ve kazanımlarına odaklanılmıştır.

Mesleki müzik eğitimi kapsamında müzik öğretmenliği lisans programı amaçları doğrultusunda gerçekleştirilen gitar eğitimi ile bireyin gitarda doğru duruş-tutuş pozisyonunu bulması, sağ ve sol el teknik becerilerini elde etmesi, bu teknik beceriler ile dizi, etüt ve eserleri seslendirebilmesi ve klasik gitar dağarı edinmesi amaçlanmaktadır . Bu amaç doğrultusunda gerçekleştirilen gitar eğitiminde aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütlerin seslendirilmesi, bununla birlikte bireysel gelişime uygun olarak Türk ve dünya bestecilerinin eserlerinden uygun olan örneklerle yer verilmesi de hedeflenmektedir. Bu doğrultuda gerçekleştirilen gitar eğitimi repertuvarında Türk ve dünya bestecilerinin eserleri ve düzenlemelerine de yer verilmektedir. Bartolome Calatayud'un "Bolerias",

Dionisio Aguado'nun "Menuet", Francisco Tarrega'nın "Menuet", Mauro Giuliani'nin "Allegretto" (Kıvrak, 2018a), Ferdinando Carulli'nin "Waltz and Variations", Mauro Giuliani'nin "Andantino in C" (Tarman, 2006), Gaspar Sanz'ın "Canarios", Bekir Küçükay'ın "Anadolu Suiti", Safa Yeprem'in "Tebdil-i Mekan" ve Süleyman Tarman'ın "Çamdan Sakız Damlıyor" (Kıvrak, 2018b) isimli eserleri bu düzenlemeler arasında yer almaktadır. Bu repertuar çeşitliliğinin gitar eğitiminde kullanılan eserlerin teknik, yapısal ve pedagojik açıdan değerlendirilmesini gerekli kıldığı düşünülmektedir. Bu kapsamda literatür incelendiğinde makamsal eserlerin analizi ve müzik eğitimi sürecinde kullanılabilirliğine ilişkin pek çok çalışmanın gerçekleştirildiği görülmektedir.

Uluman ve İnanıcı (2020) "Kars Yöresine Ait Sözsüz Eserlerin Müzikal Analizi ve Çalgı Eğitiminde Kullanılabilirliği" isimli çalışmada Kars yöresine ait sözsüz Türk halk müziği eserlerinin incelenmesini ve incelenen eserlerin çalgı eğitiminde kullanılabilirlik durumlarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Çalışmada Kars yöresinden 48 tane sözsüz eserin çalgı eğitiminde, güzel sanatlar lisesi ve lisans eğitimi düzeyinde basit, orta ve ileri düzeylerde kullanılabilir olduğu belirlenmiştir.

Evsen (2018) "Antalya Yöresi Türk Halk Müziği Ezgilerinin Müzikal-Edebi Analizi ve Müzik Eğitiminde Kullanılabilirliğinin İncelenmesi" isimli yüksek lisans tezinde Antalya yöresi Türk halk müziği ezgilerinin müzikal-edebi bakımdan analizi ve müzik eğitim programlarında kullanılabilirlik durumunu incelemeyi amaçlamıştır. İncelenen 86 Antalya yöresi Türk halk müziği ezgisinin müzikal-edebi analizi yapılmış, müzik eğitiminin hangi kademelerinde kullanılabilir olduğuna ilişkin açıklamalara yer verilmiştir.

Özdek ve Albuz (2014) "Makamsal Karakterdeki Gitar Müziği Eserlerinin Lisans Eğitiminde Kullanımına Yönelik Görüşler" isimli çalışmalarında makamsal karakterdeki gitar müziği eserlerinin gitar eğitimindeki kullanım durumunu farklı boyutlarıyla belirlemeyi amaçlamışlardır. Makamsal karakterdeki gitar müziği eserlerinin eğitimde kullanılmasının öğrencilerin farklı kültürlere ait müzikal değerleri kavrayabilmelerine ve Batı müziğine ait alışlagelmiş yapılardan ayrı olarak çok boyutlu bir teknik altyapı kazanmalarına katkı sağlayacağını tespit etmişlerdir.

Önder (2012) "Zeybek Müziklerinin Viyolonsel Eğitiminde Kullanılabilirliği ve Viyolonsel Eğitime Uyarlanması" isimli yüksek lisans tezinde zeybek müziklerinin viyolonsel eğitimindeki kullanıma durumunu ortaya koymayı, viyolonsel eğitiminde kullanılabilirliğine ilişkin öğretim elemanı görüşlerine yer vermeyi, tampere sisteme uygun zeybek müziklerini viyolonsele uyarlayarak bir dağar önerisi oluşturmayı amaçlamıştır. Araştırma sonucunda viyolonsel dersi öğretim elemanlarının çoğunluğunun viyolonsel eğitiminde zeybek müziklerinden yararlanmadıkları tespit edilmiştir. Ayrıca katılımcıların çoğunluğunun zeybek müziklerinin viyolonselin ses rengine ve viyolonsel ile seslendirmeye uygun olduğunu düşündükleri belirlenmiştir.

Wolffenbüttel (2021) yapmış olduğu çalışmada halk müziğini ve bu müziklerin müzik eğitimine dahil edilmesi gerekliliğine değinmiştir. Bu amaç doğrultusunda iki Brezilya halk müziği incelenmiş; halk

müziğinin sınıf içi etkinliklere dâhil edilmesinin çocuk ve gençlerin müzikal gelişimine önemli katkılar sağlayacağı ifade edilmiştir.

Liu ve Othman (2022) “Analysis of the Folk Fong Preference of Primary School Students—A Case Study of 4 Primary Schools in Wudang, Guiyang, China” isimli çalışmada Çin'deki ilkokul öğrencilerinin müzik derslerinde halk şarkılarına karşı tutumlarını, sevdikleri halk şarkılarını, halk şarkılarını sevme nedenlerini ve öğrenme basamaklarını tespit etmeyi amaçlamışlardır. Araştırma sonucunda öğrencilerin müzik dersini ve pop şarkılarını sevdikleri, halk müziklerine daha az ilgi duydukları tespit edilmiştir.

Gitar eğitimi repertuarında çağdaş Türk bestecilerinin türkü düzenlemelerinin de önemli bir yerinin olduğu düşünülmektedir. Ahmet Kanneçi'nin “Aygız” (Kıvrak, 2018b), Ziya Aydıntan'ın “Gülnehal”, “Tin Tin Tinimini Hanım”, “Gesi Bağlarında”, “Katibim” (Aydıntan, 1997), Ertuğrul Bayraktar'ın “6 Anatolian Pieces” (Bayraktar, 2002) eserleri bu düzenlemelere örnek olarak gösterilebilir. Bu repertuar içerisinde yer alan eserlerin büyük çoğunluğunun üçlü armoni sistemiyle, Ertuğrul Bayraktar'ın yayınlamış olduğu “6 Anatolian Pieces” isimli kitabındaki eserlerin ise İlerici armoni sistemiyle düzenlendiği tespit edilmiştir.

1910 Bolu doğumlu eğitimci ve besteci Kemal İlerici müzik öğrenim hayatında Hasan Ferit Alnar, Ahmet Adnan Saygun, Ulvi Cemal Erkin, Necil Kazım Akses, Mithat Fenmen ve Mahmut Ragıp Kösemihal gibi isimlerden armoni, kontrpuan, füg ve müzik tarihi dersleri almıştır. 1970 yılında yayınlanan “Bestecilik Bakımından Türk Müziği ve Armonisi” isimli kitabın yazarıdır. Kemal İlerici bu kitapta hüseyini makamını ana dizi olarak ele almış; bu makam dizisinin sesleri arasındaki ilişkiyi incelemiş, kurallaştırmış ve Türk müziğine genelleyerek bir armoni önermesi geliştirmiştir. İlerici bu önermeyi Türk müziği sistemi ile uyumlu, dörtlü aralıklardan oluşan akorları esas alan ve üçlü çember devrimine dayanan bir armoni önermesi olarak ortaya koymuştur (Bayraktarkatal ve Yalınkılıç, 2020; Engür, 2017; Sağlam, 2001; Turan, 2019).

İlerici armoni sistemiyle düzenlenmiş eserlerin çalgı eğitimi repertuarına özgün bir katkı sunması bakımından gitar eğitiminde önemli bir potansiyel taşıdığı düşünülmektedir. Bu eserler öğrencilerin çok seslilik algısını geliştirmesi, Türk müziğine özgü armonik yaklaşımları tanınması ve yorumlama becerilerini zenginleştirmesi açısından önemli bir kaynak olarak görülmektedir (Aymergen, 2019; Erdoğan, 2023; Yalçın, 2017). Buradan yola çıkarak Ertuğrul Bayraktar'ın yayınlamış olduğu “6 Anatolian Pieces” isimli kitapta yer alan ve İlerici armoni sistemi ile düzenlenen eserlerin lisans düzeyi gitar eğitiminde kullanılabilir nitelikte olduğu düşünülmektedir. Bu düşünce ile araştırmada Ertuğrul Bayraktar'ın İlerici armoni sistemi ile düzenlediği “Odam Kireçtir” eserinin içerdiği teknik kümelerin gitar eğitiminde kullanılabilirliği açısından incelenmesi ve bu yolla İlerici armoni sistemi ile düzenlenen eserlerin tanınırlığının ve seslendirilmesinin artırılması amaçlanmaktadır.

Bu amaç doğrultusunda araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

1. Odam Kireçtir eserinin teknik kümeleri nelerdir?
2. Odam Kireçtir eserinin armonik analizi nasıldır?
3. Odam Kireçtir eserinin gitar eğitimi amaç ve kazanımlarını kapsayıcılığı nasıldır?

2. Yöntem

Bu araştırma Ertuğrul Bayraktar'ın Kemal İlerici'nin dörtlü armoni sistemiyle gitar için düzenlemiş olduğu "Odam Kireçtir" isimli eserin teknik kümelerinin ve eserin gitar eğitiminde kullanılabilirliğinin belirlenmesi amacı ile kullanılan yöntemler açısından nitel bir çerçevede gerçekleştirilmiştir. Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi kullanılarak eserin teknik analizi yapılmıştır. İçerik analizi, kitap ve sanat eseri gibi yazılı ve görsel verilerin sistemli bir şekilde tanımlanıp nitelendirildiği bir yöntemdir. Bu süreçte mantıksal bir yapı oluşturulur, kodlama kategorileri belirlenir, yorumlamalar yapılır ve sonuçlar yazılır (Şahan vd, 2021; Gönç Şavran, 2012). Eserin teknik kümeleri "bünyesinde belirli bir teknik yoğunluk ya da güçlük" barındırma (Cüceoğlu ve Berki, 2007:228) özelliği dikkate alınarak belirlenmiştir. Belirlenen teknik kümeler tablolastırılmış ve içerdiği güçlükler klasik gitar teknikleri açısından çözümlenmiştir.

Araştırma kapsamında ayrıca "Odam Kireçtir" eserinin müzik eğitimi ana bilim dalı bireysel çalgı eğitimi (gitar) ders planı amaç ve kazanımlarını kapsayıcılığı değerlendirilmiştir. Bu süreçte Öğretmenlik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (EPDAD) tarafından akredite olmuş beş müzik eğitimi ana bilim dalının ders içerikleri incelenmiştir. İncelemeler sonucunda Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Müzik Eğitimi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Müzik Eğitimi ve Gazi Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dallarında ders planlarında bireysel çalgı eğitimi (gitar) dersine yönelik ayrıntılı bir açıklama bulunmadığı tespit edilmiştir. Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı ders planlarında amaç bölümünün yer aldığı ama kazanımlara ayrıca yer verilmediği; Bursa Uludağ Üniversitesi Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Bireysel Çalgı Eğitimi (Gitar) dersi amaçları ile benzer ve tutarlı olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte Bursa Uludağ Üniversitesi bilgi paketinde çalgılar özelinde ders öğrenme kazanımlarına da yer verildiği tespit edilmiştir. Buna göre bulgular bölümünde Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitim Bölümü Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı bireysel çalgı eğitimi (gitar) dersi öğretim planının kullanılmasına karar verilmiştir.

3. Bulgular ve Yorum

3.1. Odam Kireçtir Eserinin Teknik Kümeleri

Araştırmanın birinci alt problemi olan "Dörtlü armoni sistemi ile düzenlenmiş "Odam Kireçtir" eserinin teknik kümeleri nelerdir?" sorusuna yönelik olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Görsel 1'de "Odam Kireçtir" isimli eserin teknik kümeleri nota üzerinde gösterilmiştir.

Görsel 1. Ertuğrul Bayraktar, *Odam Kireçtir*, Teknik Kümeler

16

TK-4D TK-6B

TK-2

TK-3B TK-7A TK-8A

TK-7B TK-8B

TK-4C TK-5B

TK-4D TK-6B

SCA-001 "SC"

17

TK-2

TK-3A TK-4A TK-5A

TK-4B TK-6A

TK-4C TK-5B

TK-4D TK-6B

TK-2

SCA-001 "SC"

Fingering and C-Bind
by Ahmet KANNİCİ

V. Odam Kireçtir

Ertuğrul BAYRAKTAR
b. 1951

ad libitum TK-1 CVI

Andante dolente TK-2

TK-3A TK-4A TK-5A

TK-4B TK-6A

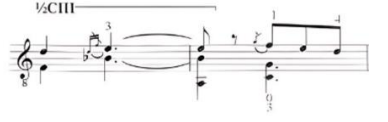
TK-4C TK-5B

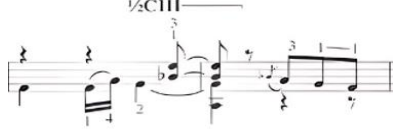
SCA-001 "SC"

Görsel 1’de de görüldüğü gibi eser 8 farklı teknik kümeye sahiptir. Tablo 1’de teknik kümelerin içeriklerine ve teknik küme örneklerine yer verilmiştir.

Tablo 1. “Odam Kireçtir” eserinin teknik küme dağılımı.

Teknik Küme	Teknik Küme İçerikleri	Ölçüler	Teknik Küme Örnekleri
TK-1	Legato(inici-çıkıcı) Uzatma bağı Grupetto Glissando Tam bare Arrastre 4. parmağın pozisyon geçişi Ezgi ile eşliğin ayrılması	Ad Libitum	
TK-2	Arpej Uzatma bağı Legato(çıkıcı) Ezgi ile eşliğin ayrılması 5/8'lik ölçü	2-5/ 23-26/ 44-47/ 65-58	
TK-3A	P parmağı ile susturma Ezgi ile eşliğin ayrılması 3. parmağın pozisyon geçişi	6/48	
TK-3B	P parmağı ile susturma Ezgi ile eşliğin ayrılması 3. parmağın pozisyon geçişi	27	
TK-4A	Yarım bare Uzatma bağı Ezgi ile eşliğin ayrılması P parmağı ile susturma P parmağı ile arpej Legato(inici) Çarpma Pivot 2. parmağın pozisyon geçişi	7-8/ 49-50	
TK-4B	Legato(inici-çıkıcı) Uzatma bağı Çarpma Mordan Ezgi ile eşliğin ayrılması 2. parmağın pozisyon geçişi 1. parmağın pozisyon geçişi	11-12/ 53-54	

TK-4C	Legato(inici) Uzatma bağı Tam bare Ezgi ile eşliğin ayrılması Çarpma 3. parmağın pozisyon geçişi	15-16/ 36-37/ 57-58	
TK-4D	Legato(inici-çıkıcı) Uzatma bağı Çarpma Mordan Yarım bare Ezgi ile eşliğin ayrılması	19-20/ 40-41/ 61-62	
TK-5A	Uzatma bağı P parmağı ile arpej P parmağı ile susturma Tam bare Crescendo Ezgi ile eşliğin ayrılması	9-10/ 51-52	
TK-5B	Uzatma bağı P parmağı ile susturma Ezgi ile eşliğin ayrılması	17-18/ 38-39/ 59-60	
TK-6A	Uzatma bağı P parmağı ile arpej Tam bare	13-14/ 55-56	
TK-6B	Uzatma bağı P parmağı ile gam Tam bare	21-22/ 42-43/ 63-64	
TK-7A	Legato (inici) Uzatma bağı Çarpma P parmağı ile susturma Ezgi ile eşliğin ayrılması	28-29	

TK-7B	Legato (çıkıcı) Uzatma bağı Çarpma P parmağı ile susturma Ezgi ile eşliğin ayrılması Yarım bare 1. parmağın pozisyon geçişi	32-33	
TK-8A	Ezgi ile eşliğin ayrılması Uzatma bağı İ m a parmakları ile susturma	30-31	
TK-8B	Ezgi ile eşliğin ayrılması Uzatma bağı İ m a parmakları ile susturma P parmağı ile arpej	34-35	

Tablo 1’de de görüldüğü gibi “Odam Kireçtir” eseri 8 farklı teknik kümeye sahiptir. Teknik kümeler incelendiğinde 6., 48. ve 27. ölçüleri kapsayan teknik kümelerdeki motifler benzerlik gösterse de küçük farklılıkları olduğu için teknik küme 3A ve 3B olarak adlandırılmıştır. Benzer durum teknik küme 4, 5, 6, 7 ve 8’de de görülmektedir. Eserin başında tempo değişimi olarak “ad libitum (serbest, isteğe bağlı)” bölümü bulunmaktadır. Bu bölümün hızı çalıcıya bırakılmıştır. Eserin devamında tempo andante doloroso (76-108 metronom) olarak belirtilmiştir. Eser içerisinde teknik kümelerde ikilik, dörtlük, sekizlik, onaltılık, noktali dörtlük değerlerin kullanıldığı; eserin 5/8’lik ölçü sayısına sahip olduğu görülmektedir. Bununla birlikte eserde çarpma, uzatma bağı, glissando, kırk akor (arrastre), arpej, crescendolar, grupetto ve mordan gibi kullanımların da yer aldığı görülmektedir.

Teknik kümeler incelendiğinde gitar tekniklerinden tam bare ve yarım bare (TK 1, TK 4A-4D, TK 5A, TK 6A-6B, TK 7B), pivot (TK-4A), ezgi ile eşliğin ayrılması (tüm eser), p parmağı ile gam, arpej ve susların yapılması (TK 3A-3B, TK 4A-4C, TK 5A-5B, TK 6A-6B, TK 7A-7B, TK 8A-8B), “i, m, a” parmakları ile susların yapılması, legato çalma (inici-çıkıcı) (TK 1, TK 2, TK 4A-4B-4C-4D, TK 7A-7B), pozisyonlar arası parmak aktarımı (TK 1, TK 3A-3B, TK 4B-4C, TK 7B) gibi tekniklerin kullanıldığı görülmektedir.

Eserde teknik kümelerde yer alan ve gitara özgü tekniklerden biri olan “bare” tekniği temelde bir parmakla aynı anda birden fazla tele basmak olarak tanımlanır. “Bare” nin tam ve yarım olmak üzere

iki ana türü bulunmaktadır. Tam barede bir parmak bütün tellere basarken yarım barede tüm teller yerine tellerin bir kısmına baskı uygulanır (Alyörük, 2015:11; Cangökçe, 2016:154).

Eserde gitara özgü teknikler içerisinde yer alan “pivot”; aynı pozisyonda birden fazla notanın ardışık olarak çalındığı durumlarda, bir veya birden fazla parmağın sabit kalması ve diğer parmakların ise hareket etmesiyle karakterize edilen bir yaklaşım olarak tanımlanmaktadır (Z. Öztutgan ve K. Öztutgan, 2018:152). Bununla birlikte gitara özgü teknikler içinde yer alan “ezgi ile eşliğin ayrılması” gitarın çoksesli yapısına karşın tek dizekli nota yazımının bir sonucu olarak ortaya çıkan bir tekniktir. Gitar notası tek dizekte birden fazla partinin bulunduğu bir nota yazımına sahip olduğu için nota içerisinde ezgi ve eşlik birlikte yazılır ve bulunduğu parti ön planda duyurulur. Bu sayede diğer sesler ezgiye eşlik eden bir niteliğe sahip olurlar.

Eser içerisinde bulunan p parmağı ile gam, arpej ve susların yapılması kazanımsal olarak sağ el parmak bağımsızlığının bir kısmını oluşturur. P parmağının aktif bir şekilde ardı ardına kullanılma durumunun sağ el kazanımlarını kapsayıcı nitelikte olduğu düşünülmektedir. Aynı şekilde eser içerisinde yer alan “i, m, a” parmakları ile susların yapılması tekniği de sağ el parmak bağımsızlığının bir parçasıdır.

Eserde yer alan gitara özgü legato çalım tekniği inici ve çıkıcı olmak üzere iki temel şekilde kullanılır. İnici legatoda hareket ince sestten kalın sese doğru uygulanır. Uygulanış iki nota üzerinden farklı iki hareketle oluşur ancak çalınacak iki notanın aynı anda basılması gerekir. İlk ses perdeye basılı olan notaya sağ elle vurulması ile, ikinci ses sol el parmağının basılı olduğu perde üzerinden teli aşağı çekmesi ile oluşturulur. Çıkıcı legatoda ise hareket kalın sestten ince sese doğru uygulanır. Uygulanış kısmında ilk ses perdeye basılı olan notaya sağ elle vurulmasıyla oluşturulurken, ikinci ses sol el parmağının bir sonraki notanın bulunduğu perde üzerine çekici gibi vurması ile oluşturulur (Kahraman, 2018).

3.2. Odam Kireçtir Eserinin Armonik Analizi

Araştırmanın ikinci alt problemi olan “Odam Kireçtir” eserinin armonik analizi nasıldır?” sorusuna yönelik olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Görsel 2’de “Odam Kireçtir” eserinin armonik analizine yönelik görsel yer almaktadır.

Görsel 2. Ertuğrul Bayraktar, *Odım Kireçtir*, Armonik Analiz

Fingering and Editing
by Ahmet KANİCİ

V. Odım Kireçtir

Ertuğrul BAYRAKTAR
b. 1931

ad libitum

Andante dolente

16

17

The image displays two pages of a musical score for the piece 'Odım Kireçtir' by Ertuğrul Bayraktar. The score is written in a single system with a key signature of one flat (B-flat) and a 2/4 time signature. The tempo is marked 'Andante dolente'. The score includes various musical notations such as notes, rests, and bar lines, along with harmonic analysis symbols like I, VI, V, VII, III, IV, and CH. The score is divided into two systems, each with a first and second ending bracketed and labeled '1.' and '2.'. The first system (pages 16-17) includes a 'V. Odım Kireçtir' section. The second system (pages 17-18) continues the piece. The harmonic analysis is provided below the musical notation, showing the progression of chords and their relationships.

Eseri düzenleyen Ertuğrul Bayraktar ile yapılan görüşme doğrultusunda eserde Kemal İlerici'nin dörtlü armoni sistemini referans alan akorlar ve akor bağlantıları olduğu belirlenmiştir. Besteci akor adlandırmalarındaki aralıkları 6- (küçük altılı), 5- (eksik beşli) vb. olarak isimlendirmeyi tercih ettiğini ifade etmiştir. Akorların bestecinin estetik algısı doğrultusunda 1. derece 5'lisi ve 6- (küçük altılı) gibi

çeşitlendirilerek kullanıldığı; bu kullanımların Kemal İlerici'nin dörtlü armoni sisteminin dışına çıkmadığı; akor bağlantılarının dörtlü armoni sisteminde var olan akor bağlantıları olduğu tespit edilmiştir. Besteci Ertuğrul Bayraktar ile yapılan görüşmeler doğrultusunda eserin makamının "Necid Hüseyini" makamı olduğu; bestecinin eseri bu makamın yapısını gözeterek düzenlediği tespit edilmiştir (Bayraktar, 2024).

Şekil 2'de de görüldüğü gibi eserde ad libitum 1. ölçü olmak üzere toplamda 68 ölçü olduğu tespit edilmiştir. Bu ölçüler içerisinde I-IV (13., 14., 21., 22., 42., 43., 55., 56., 63. ve 64. ölçüler), I-VI (1., 19., 40. ve 61. ölçüler), I-VII (15., 16., 36., 37., 57. ve 58. ölçüler), III-I (1. ölçü), III-V (34. ve 35. ölçüler), IV-I (14., 15., 22., 23., 35., 36., 43. ve 44. ölçüler), IV-V (9., 10., 17., 18., 30., 31., 32., 33., 38., 39., 51., 52., 59. ve 60. ölçüler), V-I (18., 19., 39., 40., 60. ve 61. ölçüler), V-III (1., 33. ve 34. ölçüler), V-IV (35. ölçü), V-VI (10., 11., 52. ve 53. ölçüler), V-VII (20., 41. ve 62. ölçüler), VI-V (19., 20., 40., 41., 61. ve 62. ölçüler), VII-I (20., 21., 41., 42., 62. ve 63. ölçüler) ve VII-IV (16., 17., 37., 38., 58. ve 59. ölçüler) gibi akor bağlantılarının olduğu görülmektedir. Bayraktar söz konusu bu akor bağlantılarını Kemal İlerici sistemine bağlı kalarak gerçekleştirdiğini ifade etmiştir (Bayraktar, 2024).

3.3. "Odam Kireçtir" Eserinin Gitar Eğitimi Amaç ve Kazanımlarını Kapsayıcılığı

Araştırmanın üçüncü alt problemi olan "Dörtlü armoni sistemi ile düzenlenmiş "Odam Kireçtir" eserinin müzik öğretmenliği programı gitar eğitimi amaç ve kazanımlarını kapsayıcılığı nasıldır?" sorusuna yönelik olarak elde edilen bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 2. "Odam Kireçtir" eserinin gitar eğitimi amaç ve kazanımlarını kapsayıcılığı.

Dönem	Amaç	Kazanım	Eser ile ilişkisi
1. Dönem	Aşamalı olarak teknik alıştırmalar ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örneklerin bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme öğretme.	Gitar müziğini tanıyabilme. Gitar müziği yazımı, bas ve ezgi çizgilerini özelliklerine göre seslendirebilme.	Eserin tümünde bas ve ezgi ayrıdır.
		Oturuş, tutuş, sağ el ve sol el temel tekniklerini kavrayabilme.	Eserin tümü ilgili kazanımı kapsayıcıdır.
		Sol el parmaklarını bağımsızlaştırabilme. Temel pozisyonlar üzerinde koordinasyon sağlayabilme.	Eserin tümü ilgili kazanımı kapsayıcıdır.
		Akor oluşumları ve gitar akor bası sistemlerini kavrayabilme. Bu akorları gitar üzerinde çeşitli çevirilerle basabilme.	TK 1, TK 2, TK 4A-4C-4D, TK 5A-5B, TK 6A-6B, TK 7A-7B, TK 8A-8B

2. Dönem	Aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örneklerin bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme öğretme.	Legato tekniğini (çıkıcı) ve kırık akorları kullanabilme.	TK 1, TK 2, TK 4B-4D, TK 7B
		Yarım ve tam bareleri uygulayabilme	TK 1, TK 4C-4D, TK 5A, TK 6A-6B, TK 7B
		Gitar müziğini öğrendiği bilgiler doğrultusunda müzikal anlatım terimleri ile çalabilme.	Eserin tüm teknik kümelerinde yer alan müzikal anlatım terimleri ilgili kazanımı kapsayıcıdır.
		Gitarın efekt bölgeleri olan Dolce ve Ponticelloyu etkin kullanabilme.	Eser tekrar eden ezgilerin yer aldığı yerlerde ilgili kazanımı kapsayıcıdır.
3. Dönem	Aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örneklerin bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme öğretme.	Legato tekniği (inici ve çıkıcı), çift sesli ve bareli legatoları çalabilme.	TK 1, TK 2, TK 4A-4B-4C-4D TK 7A-7B
		Basit ornamentasyonları gitarda çalabilme.	TK 1, TK 4B-4D, TK 7A
		Klasik gitar için düzenlenmiş ve bestelenmiş Türk eserlerini ve bestecilerini tanıyıp çalabilme.	Eser Türk eseri.
		Parçada belirtilmeyen nüans ve anlatım terimlerini oluşturabilme.	TK 4A'da pivot tekniğinin kullanılabilmesi açısından eser ilgili kazanımı kapsar.
4. Dönem	Aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örneklerin bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme öğretme.	Çarpma ve apogiatür tekniklerini kullanabilme.	TK 1, TK 4A-4B-4C-4D, TK 7A-7B
		Pozisyonlar arası parmak aktarımları ve üç oktav gam çalabilme.	TK 1, TK 3A-3B, TK 4B-4C, TK 7B
		Bare ve pivot tekniğini uygulayabilme.	TK 1, TK 4A-4D, TK 5A, TK 6A-6B, TK 7B

5. Dönem	Aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örneklerin bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme öğretme.	Apoyando, tirando, arpej, bare, legato (çıkıcı-inici) ve süsleme (çarpma, apogiatür, mordant, grupetto), glisando teknikleri, bu teknikleri içeren uygun etüt ve müzikal parçaları seslendirebilme.	Eserin tüm teknik kümeleri ilgili kazanımı kapsar.
		Rönesans, Barok Klasik, Romantik Çağdaş dönem eserlerini seslendirebilme.	Eser çağdaş dönem bestecisi tarafından düzenlenmiştir.
		Gitar için düzenlenmiş farklı müzik türlerini tanıyıp çalabilme.	Eser Türk Müziği olması bakımından ilgili kazanımı kapsar.
6. Dönem	Aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örneklerin bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme öğretme.	Süslemeli notaları yapabilme	TK 1, TK 4A-4B-4C-4D, TK 7A-7B
7. Dönem	Aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örneklerin bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme öğretme.	Apoyando, tirando, arpej, bare, legato (çıkıcı-inici) ve süsleme (çarpma, apogiatür, mordant, grupetto), glisando teknikleri, bu teknikleri içeren uygun etüt ve müzikal parçaları seslendirebilme.	Eserde yer alan tüm teknik kümeler ilgili kazanımı kapsar.
		Türk müziği üzerine yazılmış çeşitli gitar düzenlemelerini seslendirebilme.	Eser Türk Müziği üzerine yazılmış gitar düzenlemesidir.
8. Dönem	Aşamalı olarak teknik alıştırma ve etütleri, Türk ve Dünya bestecilerinin eserlerinden örneklerin bireysel gelişmeye uygun olarak çalgıya özgü literatür ile okul müziği eğitiminde öğrenme öğretme.	Apoyando, tirando, arpej, bare, legato (çıkıcı-inici) ve süsleme (çarpma, apogiatür, mordant, grupetto), glisando teknikleri, bu teknikleri içeren uygun etüt ve müzikal parçaları seslendirebilme.	Eserde yer alan tüm teknik kümeler ilgili kazanımı kapsar.
		Türk müziği üzerine yazılmış çeşitli gitar düzenlemelerini seslendirebilme.	Eser Türk Müziği üzerine yazılmış gitar düzenlemesidir.

Tablo 2 incelendiğinde bireysel çalgı eğitimi (gitar) dersi için hazırlanmış olan ders planlarında yer alan amaca yönelik olarak 1. dönem kazanımlarından gitar müziğini tanıyabilme, gitar müziği yazımı,

bas ve ezgi çizgilerini özelliklerine göre seslendirebilmenin eserde yer alan tüm teknik kümelerle doğrudan örtüştüğü; oturuş, tutuş, sağ el ve sol el temel tekniklerini kavrayabilme kazanımını eserde yer alan tüm teknik kümelerin kapsadığı; sol el parmaklarını bağımsızlaştırabilme, temel pozisyonlar üzerinde koordinasyon sağlayabilme kazanımına yönelik olarak tüm teknik kümelerin kapsayıcı olduğu tespit edilmiştir. Eser içerisinde yer alan TK 1, TK 2, TK 4B -4D ve TK 7B teknik kümelerinin 2. dönem kazanımları içerisinde yer alan legato tekniğini (çıkıcı) ve kırık akorları kullanabilme kazanımı ile TK 1, TK 4C-4D, TK 5A, TK 6A -6B ve TK 7B teknik kümelerinin yarım ve tam bareleri uygulayabilme kazanımını sağladığı; eserin tüm teknik kümelerinin gitar müziğini öğrendiği bilgiler doğrultusunda müzikal anlatım terimleri ile çalabilme kazanımı ile örtüştüğü görülmektedir. Bununla birlikte gitarın efekt bölgeleri olan dolce ve ponticelloyu etkin kullanabilme kazanımını eser içerisinde yer alan TK 2, TK 3A, TK 4A-4B-4C-4D, TK 5A-5B, TK 6A ve TK 6B teknik kümelerinin sağladığı tespit edilmiştir.

3. dönem kazanımları içerisinde yer alan legato tekniği (inici ve çıkıcı), çift sesli ve bareli legatoları çalabilme kazanımının TK 1, TK 2, TK 4A-4B-4C-4D, TK 7A ve TK 7B ile, basit ornamentasyonları gitarda çalabilme kazanımını TK 1, TK 4B-4D ve TK 7A teknik kümeleri ile örtüştüğü görülmektedir. Klasik gitar için düzenlenmiş ve bestelenmiş Türk eserlerini ve bestecilerini tanıyıp çalabilme kazanımı ile eserin Türk eseri olması bakımından örtüştüğü belirlenmiştir. Parçada belirtilmeyen nüans ve anlatım terimlerini oluşturabilme kazanımını TK 4A'nın karşılayabileceği tespit edilmiştir.

4. döneme ait olan çarpma ve apogiatür tekniklerini kullanabilme kazanımı ile TK 1, TK 4A-4B-4C-4D, TK 7A ve TK 7B teknik kümelerinin örtüştüğü; pozisyonlar arası parmak aktarımları ve üç oktav gam çalabilme kazanımına yönelik TK 1, TK 3A-3B, TK 4B-4C ve TK 7B teknik kümelerinin kapsayıcı olduğu; bare ve pivot tekniğini uygulayabilme kazanımı ile TK 1, TK 4A-4D, TK 5A, TK 6A-6B ve TK 7B teknik kümelerinin doğrudan örtüştüğü belirlenmiştir.

5. dönem kazanımları içerisinde yer alan apoyando, tirando, arpej, bare, legato (çıkıcı-inici) ve süsleme (çarpma, apogiatür, mordant, gruppetto), glisando teknikleri, bu teknikleri içeren uygun etüt ve müzikal parçaları seslendirebilme kazanımını eserin tüm teknik kümelerinin kapsadığı; eserin çağdaş dönem bestecisi tarafından düzenlenmiş olması nedeni ile rönesans, barok, klasik, romantik, çağdaş dönem eserlerini seslendirebilme kazanımı ile örtüştüğü; gitar için düzenlenmiş farklı müzik türlerini tanıyıp çalabilme kazanımı ile eserin Türk Müziği olması bakımından ilgili kazanımı kapsadığı tespit edilmiştir.

6. döneme ait olan süslemeli notaları yapabilme kazanımına yönelik TK 1, TK 4A-4B-4C-4D, TK 7A ve TK 7B teknik kümelerinin ilgili kazanımı kapsadığı belirlenmiştir. Bununla birlikte 7. ve 8. dönemde bulunan apoyando, tirando, arpej, bare, legato (çıkıcı-inici) ve süsleme (çarpma, apogiatür, mordant, gruppetto), glisando teknikleri, bu teknikleri içeren uygun etüt ve müzikal parçaları seslendirebilme kazanımına yönelik eserdeki tüm teknik kümelerin kapsayıcı olduğu belirlenmiştir. Ayrıca eserin Türk

Müziği üzerine yazılmış çeşitli gitar düzenlemelerini seslendirebilme kazanımını da kapsadığı tespit edilmiştir.

4. Sonuç, Tartışma ve Öneriler

Gitar eğitiminde kullanılmak üzere ulusal müzik örneklerimizin düzenlenerek çağdaş Türk Müzik eğitimine dahil edilmesi öğrencilerdeki müzikal çeşitlilik ve kültürel zenginlik açısından büyük önem taşımaktadır (Bozyiğit ve Birel, 2023). Çalgı eğitiminde de ulusal kültürümüze ait örneklerin düzenlenerek çalgı eğitimi repertuvarına dahil edilmesi öğrencilerin gitar tekniklerini daha hızlı ve zevkli öğrenebilmesi bakımından gerekli görülmektedir (Güzel, 2003). Çağdaş Türk bestecilerinin son yıllarda sıklıkla ulusal müzik örneklerini düzenleyerek çalgı eğitimine kazandırdıkları bilinmektedir (Özdağ, 2017; Pala, 2020). Bu kapsamda gitar eğitiminde kullanılmak üzere farklı bestecilerin geleneksel Türk Müziği düzenlemelerini gerçekleştirdikleri ve çalgı eğitimi repertuvarına kazandırdıkları görülmektedir. Bununla birlikte dörtlü armoni sistemiyle Ertuğrul Bayraktar tarafından gitara düzenlenmiş Türk Müziği düzenlemelerinin de öğretim elemanları tarafından tanınırlığının olduğu tespit edilmiştir (Bozyiğit ve Birel, 2023). Bu nedenle Ertuğrul Bayraktar'ın (2002) dörtlü armoni sistemi ile düzenlemiş olduğu eserlerin gitar eğitiminde yer verilebileceği düşüncesi ile literatürde yer alan "Odam Kireçtir" eseri teknik, eğitimde kullanılabilirlik ve armonik açılarından incelenmiştir.

Besteci ile gerçekleştirilen görüşme doğrultusunda yapılan armonik analiz sonucunda eserin Kemal İlerici'nin dörtlü armoni sistemi kullanılarak düzenlendiği sonucuna ulaşılmıştır. Erdoğan (2023), yapmış olduğu çalışmada Ertuğrul Bayraktar'ın "6 Anatolian Pieces" kitabında yer alan düzenlemelerin armonik analizini batı temelli çok seslendirme yaklaşımlarında bulunan öğeleri göz önünde bulundurarak gerçekleştirmiştir. Söz konusu analizin sonuçları besteci ile yapılan görüşme sonucunda elde edilen bulgularla çelişmektedir. Bayraktar (2024) yapılan görüşmede batı temelli çok seslendirme yaklaşımlarının dörtlü armoni sisteminde bulunmadığını, akorların 1- 5- 6 şeklinde isimlendirdiğini ve bunların add, sus, omit gibi isimlendirilemeyeceğini ifade etmiştir.

Eser içerdiği teknikler açısından incelendiğinde çarpma, uzatma bağı, glissando, kırık akor (arrastre), arpej, crescendolar, grupetto ve mordan gibi tekniklerle birlikte; gitara özgü tekniklerden tam ve yarım bare, pivot, ezgi ile eşliğin ayrılması, p parmağı ile gam, arpej ve susların çalınması, "i, m, a" parmakları ile susların çalınması, legato (inici-çıkıcı) çalma, pozisyonlar arası parmak aktarımı gibi tekniklere yer verildiği belirlenmiştir. Eser içerisinde 8 teknik küme bulunmaktadır. Eserde yer alan teknik kümeler lisans düzeyi gitar eğitimi amaç ve kazanımlarını kapsayıcılık bakımından incelendiğinde gitar eğitiminde kullanılabilir nitelikte faydalı bir eser olduğu görülmektedir.

Sonuç olarak teknik ve armonik analizi yapılan bu eserin teknik gelişim açısından gitar eğitiminde önemli bir yere sahip olduğu düşünülmektedir. Eser armonik açıdan incelenmesi, teknik kümelere ayrılması ve teknik kümeler içerisinde yer alan güçlüklerin tespit edilmesi yönü ile kalıcı ve

sağlıklı bir gitar eğitimini destekler niteliktedir. Bununla birlikte eserin bireysel çalgı eğitimi (gitar) ders programında yer alan tüm dönemlerin amaç ve kazanımlarını kapsadığı da söylenebilir.

Araştırmadan elde edilen sonuçlar ulusal müzik temelli düzenlemelerin gitar eğitimine sağlayabileceği katkıları ortaya koymaktadır. Uluslararası literatürde de benzer şekilde ulusal müziklerin öğretim materyali olarak kullanılabilir nitelikte olduğunu, söz konusu bu müziklerin çalgı eğitimine uyarlanmasının öğrencilerin teknik ve müzikal becerilerine katkılarının olduğunu (Netpakdee ve Amaro, 2024, Pramadita ve Machfauzia, 2019) göstermektedir. Bu düşünceyle araştırmada incelenen eserin teknik ve armonik açıdan sunduğu çeşitliliğin hem pedagojik hem de müzikal açıdan değer taşıdığı ve uluslararası müzik eğitimi literatüründe öne çıkan görüşlerle tutarlı olduğu söylenebilir.

Çalışılan bir eserin teknik ve armonik analizinin yapılması, o eserin çalıcı tarafından daha anlaşılır hale gelmesi ve daha iyi icra edilebilmesi açısından gerekli görülmektedir. Bununla birlikte bir ulusun veya topluluğun kültürel mirasının ve kimliğinin somut ifadesi olarak düşünülen geleneksel müziklerin çağdaş Türk Müzik repertuvarına dahil edilmesi söz konusu bu mirasın korunması ve gelecek nesillere aktarılabilmesi açısından önemlidir. Bu düşünceyle gitar eğitim sürecine geleneksel müzik öğelerini içeren örneklerin dahil edilmesi öğrencilerin kapsamlı bir müzikal anlayış geliştirmesi açısından önerilmektedir.

Kaynakça

- Akyürek, R. (2020). *Başlangıç viyola eğitimi için özgün melodiler* (Yusuf Ziya Aydoğan, Ed.). Eğitim Yayınevi.
- Alyörük, G. (2015). *Modern gitar müziği notasyonu ve uygulamaları* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.
- Avgın, İ. & Gül, G. (2023). Carabo-cone yönteminin kullanılabilirliğinin okul öncesi eğitim programında yer alan gelişim özellikleri açısından değerlendirilmesi, *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 14(1), 182-195.
- Aydıntan, Z. (1997). *Gitar metodu 1*. Evrensel Müzikvi.
- Aymergen, O. (2019). *Makamsal çokseslilik ve gitar için uygulamalar, doğaçlamalar* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Başkent Üniversitesi.
- Bayraktar, E. (2002). *6 anatolian pieces*. Sevdâ-Cenap And Müzik Vakfı.
- Bayraktar, E., (2024). Ertuğrul Bayraktar ile Zoom üzerinden yapılan görüşme, Bursa: 17 Nisan.
- Bayraktarkatal, M. E. ve Yalınkılıç, E. (2020). Türk müzik yaşamında Kemal İlerici, *Afyon Kocatepe Üniversitesi Akademik Müzik Araştırmaları Dergisi*, 6(ÖZEL SAYI), 338-373.
- Bilen, S. (1995). *İşbirlikli öğrenmenin müzik öğretimi ve güdüsel süreçleri üzerindeki etkiler*, [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

- Bozyiğit, M. ve Birel, A. S. (2023). Klasik gitar eğitiminde kullanılan türk halk müziği düzenlemelerinin öğretim elemanı görüşleri doğrultusunda incelenmesi, *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, (59), 56-79.
- Cangökçe, H. (2016). Klasik gitarda sol el teknikleri, *Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 18(1), 149-157.
- Ceviz, B. (2021). *Başlangıç düzeyinde özengen gitar eğitime yönelik kılavuz öğretim programı tasarısı ve uygulamadaki görünümü* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Ceviz, B. ve Albuz, A. (2020). Özengen klasik gitar eğitiminde öğretim programına yönelik ihtiyaç analizi. *EKEV Akademi Dergisi*, (84), 117-142.
- Cüceoğlu, G. ve Berki, T. (2007). Flüt eğitime yönelik bir etüd analiz modeli. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 27(1), 227-235.
- Çuhadar, C. H. (2016). Müzik ve müzik eğitimi. *Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 25(1), 217-230.
- Engür, D. (2017). *Müzik öğretmenliği eğitiminin Kemal İlerici armonisi algısına etkisi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.
- Erdoğan, M. (2023). *Ertuğrul Bayraktar'ın 6 anatólian pieces adlı kitabında bulunan eserlerin armoni yönünden incelenmesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Ordu Üniversitesi.
- Evsen, F. (2018). Antalya yöresi türk halk müziği ezgilerinin müzikal-edebi analizi ve müzik eğitiminde kullanılabilirliğinin incelenmesi, *Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(32), 770-793.
- Gönç Şavran, T. (2012). Araştırma probleminin oluşturulması ve uygun yöntem ve tekniklerin seçilmesi, *Sosyolojide Araştırma Yöntem ve Teknikleri*, (Temmuz Gönç Şavran, Ed.), Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, s.106-143.
- Güzel, M. (2003). *Gitar tekniklerinin ülkemize özgü müzikal kaynaklardan yola çıkılarak öğretilmesi ve geliştirilmesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Kahraman, V. (2018). *Gitar lisans hazırlık sınıfı müfredatında kullanılan etütlerin amacına ve içeriğine göre sınıflandırılması üzerine bir araştırma* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.
- Kıvrak, Y. (2018a). *Klasik gitar için popüler dağarcık*. Müzik Eğitimi Yayınları.
- Kıvrak, Y. (2018b). *Klasik gitar için popüler dağarcık 2*. Müzik Eğitimi Yayınları.
- Liu, K. ve Othman, J. A. B. (2022). Analysis of the folk fong preference of primary school students—a case study of 4 primary schools in Wudang, Guiyang, China. *The Education Review*, 6(8), 426-433.
- Netpakdee, P. ve Amaro, T. (2024). Four regional folksongs for guitar duet: a study of arrangement and techniques for classical guitar. *Mahidol Music Journal*, 7(2), 217-234.
- Önder, O. (2012). *Zeybek müziklerinin viyolonsel eğitiminde kullanılabilirliği ve viyolonsel eğitime uyarlanması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.

- Özalp, İ. vd. (2024). Güzel sanatlar liselerinde koro eğitimi vermekte olan koro eğitimcilerinin alan yeterliklerine ilişkin bir değerlendirme. *Bursa Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37(1), 293-315.
- Özdağ, O. (2017). *Türkiye'nin 81 ilinden o yöreye ait bir halk ezgisinin klasik gitara çoksesli olarak düzenlenmesi* [Yayımlanmamış sanatta yeterlik tezi]. Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi.
- Özdek, A. ve Albuz, A. (2014). Makamsal karakterdeki gitar müziği eserlerinin lisans eğitiminde kullanımına yönelik görüşler. *Sanat Eğitimi Dergisi*, 2(1), 169-195.
- Özmenteş, S. (2005). Müzik eğitiminin boyutları ve çalgı eğitimi. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 6(9), 89-98.
- Öztutgan, Z. ve Öztutgan, K. (2018). Klasik gitar eğitiminde parmaklandırma (fingering) yaklaşımları, *Art-E Sanat Dergisi*, 11(21), 115-133.
- Pala, İ. (2020). *Klasik gitar için 6 makamsal ezginin model birçok seslendirme çalışması* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Okan Üniversitesi.
- Pramadita, T. O. ve Machfauzia, A. N. (2019). *Guitar accompaniment for folk songs learning material for junior high school students. Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, (444), 258-260.
- Sağlam, A. (2001). *Türk müziğinde çokseslilik uygulamaları ve ilerici armonisi*. Stüdyo Star Ajans.
- Şahan, H. H. vd. (2021). *Nitel araştırma yöntemleri* (Mustafa Çelebi, Ed.). Pegem Akademi Yayıncılık.
- Tanrıverdi, A. (1996). AGSL müzik bölümlerinde uygulanan çalgı eğitimi ve viyolanın çalgı eğitimi içerisindeki yeri. G. Göğüş (Ed.), *1. Ulusal Anadolu Güzel Sanatlar Liseleri Müzik Bölümleri Sempozyumu*. Bursa Uludağ Üniversitesi Yayınları.
- Tarman, S. (2006). *Klasik & pop gitar metodu*. Müzik Eğitimi Yayınları.
- Tokatlı, B. ve Mustul, Ö. (2021). Özengen müzik eğitimi kurumlarında keman derslerini yürüten öğretmenlerin karşılaştığı problemler. *OPUS International Journal of Society Researches*, 18(43), 6595-6634.
- Turan, P. (2019). Kemal İlerici, sanat yaşamı, dörtlü armoni sistemi ve "Efe Kaprisi'nin" müzikal açıdan incelenmesi. *Uluslararası Müzik ve Sahne Sanatları Dergisi*, (3), 53-71.
- Uluman, Ş., ve İnanıcı, M. K. (2020). kars yöresine ait sözsüz eserlerin müzikal analizi ve çalgı eğitiminde kullanılabilirliği. *E-Kafkas Journal of Educational Research*, 7(3), 458-472.
- Varış, Y. A., ve Hekim, M. M. (2017). Özel gereksinimli bireyler ve müzik eğitimi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 3(3), 29-42.
- Wolffenbüttel, C. R. (2021). Music education and folk music. *International Journal of Social Science Studies*, 9(1), 64-70.
- Yalçın, G. (2017). Türk halk ezgilerinin gitara düzenlenmesinde bir yöntem: dörtlü armoni sistemi. *Sinop Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1(2), 71-90.
- Yungul, O. ve Can, A.A. (2018). Applicability of web based distance education to instrument (guitar) education. *Educational Policy Analysis and Strategic Research*, 13(4), 37-69.

İnternet Kaynakçası

URL 1. *Bireysel çalgı eğitimi III*. Ders Öğretim Planı. Bursa Uludağ Üniversitesi.

<https://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Ders/Index/1323392>, Erişim Tarihi: 14.12.2023

URL2. *Gitar, lisans programı (Örgün öğretim)*. İstanbul Üniversitesi Eğitim Bilgi Sistemi.

[https://ebs.istanbul.edu.tr/home/amachedef/?id=1234&birim=gitar__lisans_programi__\(orgun_ogretim\)](https://ebs.istanbul.edu.tr/home/amachedef/?id=1234&birim=gitar__lisans_programi__(orgun_ogretim)), Erişim Tarihi: 19.11.2025

URL 3. *Müzikoloji lisans programı*. Bolu Abant İzzet Baysal Üniversitesi

[http://muzik.gsf.ibu.edu.tr/Files/ckFiles/muzik-gsf-ibu-edu-tr/Muzikoloji_Lisans_Program_-_2022_-_Turkce\(1\).pdf](http://muzik.gsf.ibu.edu.tr/Files/ckFiles/muzik-gsf-ibu-edu-tr/Muzikoloji_Lisans_Program_-_2022_-_Turkce(1).pdf), Erişim Tarihi: 19.11.2025